

75 01
 Карагаев

ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВО

На Карагаевның тууна

ФАХМУЛУ ПОЭТЕССА

Жале Ирандан келген персид поэтессады, ол Совет Союзда джашагъанлы ити кесек джыл болады.

Мында орус тилде аны «Стихи», «Ожидание», «Попутный ветер», «Перелетные птицы» деген назму китаблары басмалангандыла. Аны назмулары бизни къралны халкъларыны тиллерине да кечюрюгендиле.

1944 джыл Тегеранда чыккъан «Дикие цветы» деген китабында назмулары персид литератураны классиклерине ушаш джазылгъан эселе, арда китабларында граждан, философия темала асламдан аслам бола барадыла.

Жалени кючлю революцион магъаналы назмулары бизни къралны газетлеринде, журналларында басмаланганлай турадыла.

Поэтесса бусагъатда Москвада Дуняа литератураны А. М. Горький атлы институтунда ишлейди. Филология илмулары кандидатыды.

Биз бюгюн Жалени 1974 джыл «Правда» газетни издательствоснуда чыккъан «Перелетные птицы» деген китабындан бир къауум назмусу бла окъуучуну шагърей этебиз. Назмулары къарачай тилге Байрамукъланы Халимат, кечюргенди.

Пабло Неруда

Къалай ийнанаим сен энди джокъса деб?
 Къалай ийнанаим барды деб ёлом?
 Къадама къаяча тюенене тураент,
 Дун-дунягъа саудан кёрюнюб?
 Бу къара хапарны аллы тыяргъа
 Къайдан табайым кесимде къары?
 Тохтады ауазынг,
 Эркилик ючюн
 Къазауат этген, билмейин арыу.
 Бушуу бушууду,
 Кетерик тюлдю.
 Вир джаны бла уа рахатды кёлюм —
 Байрагы эдинг сен тюз иннетни.
 Анга уа джокъду дуняда ёлом.
 Неруда, саусал!
 Пиночет налат
 Бош къууанады, санаб ёлгеннге,
 Назмуларынгы оту чачылад
 Чилини бюгюн теблегенлеге.
 Чили хорлары,
 Мурат толурун
 Билеме.
 Ийнама ол кюнню келлигине.
 Алай а барды мен ийнамагъан —
 Неруда, Неруда, сени ёлгеннге.

БАРМАКЪЛА

Бармакълада барды джашау, сезим, мурат —
 Къобузу таралтадыла, селешдиредиле.
 Сурагъ саладыла, бояуладан къураб.
 Китаблада образла ишлейдиле.
 Джигитлики, хорламны кечюредиле
 Агъачны, ташны, темирни тилине.
 Сабийчики бармакълары кирсиздиле
 Кёкден тюшюб келген кърарча джерге.
 Ма, бармакъла бешик тебретген,
 Огъурлу бармакъла, рахат къымылдагъан,
 Ма, мурдарны бармакълары, салыб ёрген.
 Къазауат чыгъарыб, ёлом джайгъан.
 Ичкини бармакълары, къарыу кетиб,
 Къабыргъадан, буруудан да туталмагъан.
 Уручуну бармакълары, кирит кесиб,
 Къарангы кечеледе кенчеклик джыйгъан.
 Бомбоюнну бармакълары, юренмеген
 Къымылдаргъа, бир тугъум бир джумушка,
 Ма, была уа отда сууда да юйюген.
 Адам улуну джашатхан бармакъла.
 Бу бармакъла уа — кюрешлени отлары.
 Ма, была уа джазгандыла чакъырыула.
 Минг-минг, минг-минг дагъыда кёб бармакъла
 Этедиле тюрлю-тюрлю къымылдаула.
 Бард сорууум бу назмуну окъугъаннга:
 Къайсыдыла экен сени бармакъларынг,
 Билмейме мен. Кесинг джууаб эт соруугъа.
 Керти джууаб эт. алдамай, олд айтырым.

МУРАТ

Къанатлы тюлме джашагъан садда,
 Тойгъаны сыйынмай къычырыб тургъан.
 Тюлме, дуняда ачыны унутуб,
 «Сюймеклик, сюймеклик» деб шыбырдагъан.
 Джазама,
 Сёзлерим чыммакъ къагъытны